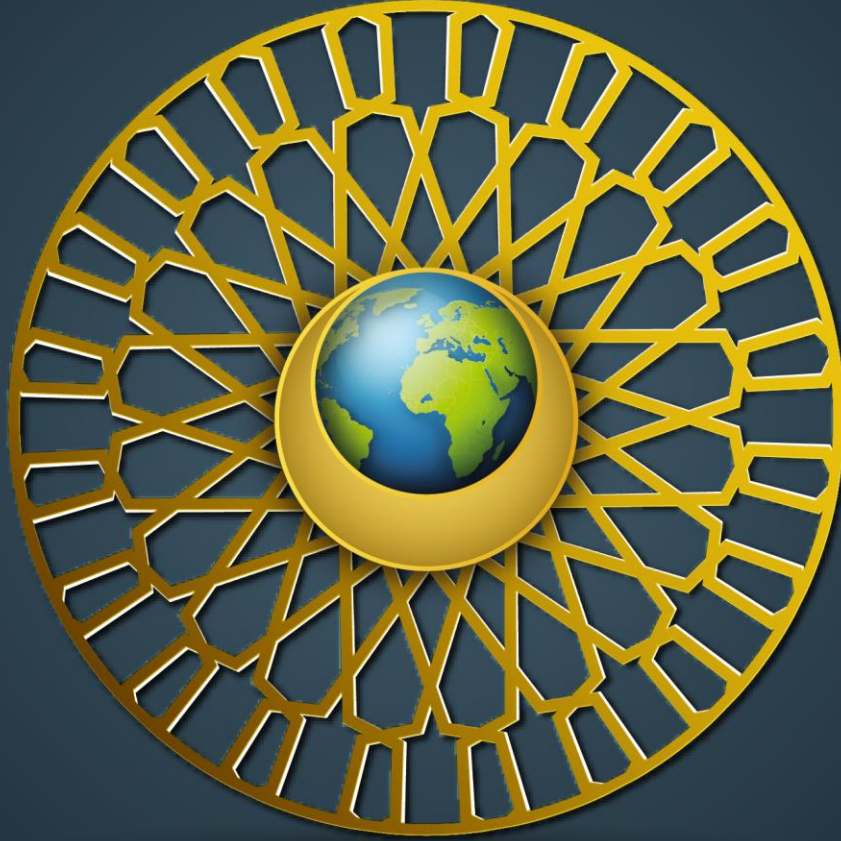

DÜNYA İSLAM FORUMU

YETKİN KİŞİLER GRUBU 8. TOPLANTISI

SONUÇ RAPORU (TASLAK)

07 April 2017 Hartum, SUDAN

DÜNYA İSLAM FORUMU
WORLD ISLAMIC FORUM
dunyaislamforumu.org / worldislamicforum.org

Organisation of Islamic Cooperation
oic-oci.org

INTERNATIONAL UNIVERSITY OF AFRICA
iua.edu.sd

TASAM
TÜRK AKADEMİK VE İŞİTİM MERKEZİ
TURKISH ACADEMIC CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

TGSP
TÜRKİYE
GENÇLİK STK'LARI
PLATFORMU

Genel Merkez
gençlik
kolları

YENİ DÜNYA VAKFI

IIFSO

İİAK-İS

MİLLİ TÜRK
TALEBE BİRLİĞİ

İlim Yayma
Cemiyeti

HAYRAT
İslamî ve Akademiğe Hizmet
Eden Kurumlar Birliği
الجمعية الخيرية الخيرية

GENÇ
ORTAM

GBI
GENÇ BAĞIŞ VERİŞİTİM DERNEĞİ
TÜRKİYE GENÇLİK STK'LARI
PLATFORMU

İRADE
İslamî ve Akademiğe Hizmet
Eden Kurumlar Birliği
الجمعية الخيرية الخيرية

TURKUAZ
İslamî ve Akademiğe Hizmet
Eden Kurumlar Birliği
الجمعية الخيرية الخيرية

GENÇ GÖNÜLLÜLER DERNEĞİ
YOUNG VOLUNTEERS ASSOCIATION

TAIM
Türk-Arap Birlikleri Merkezi
مركز العلاقات العربية التركية

KUDÜS
GENÇLİK PLATFORMU

DÜNYA WORLD
GENÇLİK POLİTİKASI
DÜNYA GENÇLİK POLİTİKASI
DÜNYA GENÇLİK POLİTİKASI

VISION
Hizmet ve Akademiğe Hizmet
Eden Kurumlar Birliği

TURKISH AIRLINES

KATKILARIYLA
WITH CONTRIBUTION

DÜNYA İSLAM FORUMU YETKİN KİŞİLER GRUBU 8. TOPLANTISI SONUÇ RAPORU (TASLAK)

DÜNYA İSLAM FORUMU (DİF) YETKİN KİŞİLER GRUBU 8. TOPLANTISI SONUÇ RAPORU (TASLAK)

Dünya İslam Forumu Yetkin Kişiler Grubu 8. Toplantısı 08 Nisan 2017 tarihinde Sudan'ın başkenti **Hartum**'da düzenlenen Dünya Müslüman Gençlik Zirvesi ve Fuarı | GÜÇ 2017 marjında yapılmıştır.

İslam Ülkeleri Düşünce Kuruluşları Forumu'nun ilkinde oluşturulması önerilen, ikincisinde teyit edilen; ilk toplantısı 1 Mart 2012'de Bakü'de, 2. toplantısı 25 Mart 2013'te Kahire'de, 3. toplantısı 28 Ekim 2013'te Bağdat'ta, 4. toplantısı 20 Şubat 2014'te yine Bağdat'ta yapılan **ISTTP (İslam Ülkeleri Düşünce Kuruluşları Platformu) Akil Kişiler Kurulu 5. Toplantısı** 08 Mart 2015'te İslamabad'da **6. İslam Ülkeleri Düşünce Kuruluşları Forumu** marjında gerçekleştirilirken; Forum'un adının artık "**Dünya İslam Forumu - DİF**" (World Islamic Forum - WIF) olarak anılmasına ve Kurul'un adının da "**Yetkin Kişiler Grubu - YKG**" (Eminent Persons Group - EPG) olarak değiştirilmesine karar verilmiş ve İslamabad Deklarasyonu'nda beyan edilmiştir. **Dünya İslam Forumu Yetkin Kişiler Grubu 6. Toplantısı 23 Mayıs 2016** tarihinde İran'ın **Yezd** şehrinde (7. Dünya İslam Forumu marjında), 7. Toplantısı ise 24 Eylül 2016 tarihinde Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur'da, Dünya Müslüman Kadınlar Zirvesi ve Fuarı | BİLGE 2016 marjında gerçekleştirilmiştir.

A. DÜNYA İSLAM FORUMU (DİF) YETKİN KİŞİLER GRUBU

Prof. Shamseldin Zeinal ABDIN, International University of Africa, Sudan

Prof. Zaleha KAMARUDDIN, Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi Rektörü

Prenses Basmah BINT SAUD, Kraliyet Ailesi, Suudi Arabistan

Büyükelçi Azmy KHALIFA, Mısır

Dr. Abdul Aziz SAGER, Gulf Araştırma Merkezi Başkanı, BAE

Dr. Abdusettar DERBİSALİ, Kazakistan Müslümanları Dinî İdaresi Başkanı

Büyükelçi Dr. Mostafa DOLATYAR, IPIS, İran

Senatör Müshahid Hussain SYED, IPRI, Pakistan

Senatör Humayun KABIR, BEI, Bangladeş

Elnur ASLANOV, Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı Siyasi Analiz ve Enformasyon Destek Dairesi Başkanı

Prof. Mohd. Manzoor ALAM, Objektif Araştırmalar Merkezi, Hindistan

DÜNYA İSLAM FORUMU

YETKİN KİŞİLER GRUBU 8. TOPLANTISI

SONUÇ RAPORU (TASLAK)

B. DİĞER KATILIMCILAR

Süleyman ŞENSOY, DİF ve TASAM ve Başkanı

Büyükelçi (E) Prof. Dr. Ali Engin OBA, TASAM Başkan Danışmanı

Prof. Dr. Ahmet Sedat AYBAR, TASAM Başkan Danışmanı

Dr. Kamalain SHAATH, Rektör, Gazze İslam Üniversitesi

Dr. Ahmad TOTONJI, Başkan Yardımcısı, Uluslararası İslami Düşünce Enstitüsü (IIIT)

Dr. Mohammed Al- AHMARI, Genel Müdür, Arap & Uluslararası İlişkiler Forumu

Dr. Muharrem Hilmi ÖZEV, DİF & ISTTP Genel Sekreteri

Öğr. Gör. Tümay MERCAN, TASAM Başkan Danışmanı

Osman ORHAN, DİF & ISTTP Direktörü

C. DİF YETKİN KİŞİLER GRUBU 8. TOPLANTISI GÜNDEMİ

01. Giriş

02. Yetkin Kişiler Kurulu'nun görev ve işlevleri (2017-2018 yılları için Eylem Planı)

03. 8. ve 9. Dünya İslam Forumu Gündemi hakkında öneriler

04. 04-06 Ekim 2017'de Türkiye'de yapılacak Dünya Müslüman Kadınlar Zirvesi ve Fuarı 2017 hakkında öneriler

05. Dünya İslam Forumu için Bölgesel Temsilciliklerin kurulması

06. Stratejik iletişim, insani değerler, medeniyet değerleri ve terörizmle ilgili tedbir önerileri

07. İslam ülkelerinde refah devleti, hukukun üstünlüğü insan hakları gibi sorunlarla ilgili öneriler.

08. İslam Dünyasında, Suriye, Irak ve Afganistan gibi sorun alanları ile ilgili tartışmalar

09. İslam Dünyasıyla İlgili öneri ve mülahazalar

10. Diğer Meseleler

DÜNYA İSLAM FORUMU

YETKİN KİŞİLER GRUBU 8. TOPLANTISI

SONUÇ RAPORU (TASLAK)

D. TOPLANTI ÖZETİ

Bugüne dek yedi kez toplanan ve sekizincisi genel toplantısına hazırlanan **Dünya İslam Forumu** altında Yetkin Kişiler Grubu'nun yanı sıra **üç inisiyatif/enstrüman** kurumsallaşmıştır; ilki, önümüzdeki aylarda ikincisi düzenlenecek olan Dünya Müslüman Kadınlar Zirvesi ve Fuarı (BİLGE), ikincisi Dünya Müslüman Gençlik Zirvesi ve Fuarı (GÜÇ), üçüncüsü İslam Dünyası İstanbul Ödülleri'dir.

İlki Malezya'da düzenlenen BİLGE'nin ikincisinin İstanbul veya Katar'da düzenlenmesi planlanmaktadır. İslam dünyası ile ilgili olarak kurumsallaşan bu inisiyatiflerin kapsam ve içeriğinin geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi gerekmektedir.

DİF çalışmaları çerçevesinde geliştirilen **İslam Dünyası İstanbul Ödülleri**'nin ilki Pakistan Cumhurbaşkanı'nın teşrifleriyle İslamabad'da, ikincisi ise Malezya Kraliçesi'nin katılımı ile Kuala Lumpur'da tevdi edilmiştir. İslam Dünyası İstanbul Ödülleri'nin, İslam dünyasında başarının, yenilikçiliğin, fedakarlığın ve üstün hizmetin teşviki noktasında önemli bir rol oynaması beklenmektedir.

İslam dünyasındaki **mevcut STK'lar**, mahalli çalışmaların ötesine geçerek tüm İslam dünyası için faydalı projeler geliştirme ve bir sinerji oluşturma noktasında yetersiz kalmaktadırlar. İslam dünyası STK'larının **envanterinin** çıkarılması, gençlik ve kadın konusu gibi alanlarda uzmanlaşan STK'ların **tasnifi** ve tüm STK'ların deneyimlerini/birikimlerini ve faaliyetlerini etkileşim içerisinde değerlendirecek bir **platformun** oluşturulması İslam dünyasının geleceği açısından büyük faydalar sağlayabilir. Bu noktada; ihtilaf noktalarının azaltılması, ortak noktaların ön plana çıkarılması, İslam dünyasının önceliklerini sıralayan ortak bir söylem oluşturulması, buna uygun stratejiler ve çalışma planları oluşturulması STK'ların faaliyetlerinin verimliliği açısından ciddi katkı sağlayacaktır.

TASAM tarafından yürütülen Türkiye - Körfez, Türkiye - Filistin ve Türk - Arap ilişkileri adlı **üç stratejik diyalog programından** elde edilen verilerin de DİF bünyesindeki çalışmalara aktarılması ve bu çerçevede yeni programların geliştirilmesi mümkündür.

DİF ve ilgili inisiyatifler için **bölgesel temsilciliklerin** oluşturulması gerekmektedir.

İslam ülkelerinde **eleştirel düşüncenin** gelişmesinde ve kurumsal bürokratik hantallığın aşılmasında sivil inisiyatifler ciddi katkı sağlayabilir. Bu noktada DİF, BİLGE ve GÜÇ inisiyatiflerinin sivil kalmaları önemlidir. Ne var ki, İslam dünyasında sivil inisiyatifler varlıklarını büyük güçlüklerle sürdürmektedirler.

Dünya İslam Forumu, oluşturduğu vizyon ve ağ ile **dünyadaki eğilimleri belirleyecek yüksek düzeyli bir vizyon** ile çalışmalarını sürdürmelidir.

DÜNYA İSLAM FORUMU

YETKİN KİŞİLER GRUBU 8. TOPLANTISI

SONUÇ RAPORU (TASLAK)

Aktif katılım sözleşmesi ile Yetkin Kişiler Grubu (önceki adı ile Akil Kişiler Kurulu) listesinde yer alan üyelerin bir kısmı şu ana dek Grup toplantılarına katılmamış ya da katılamamıştır. Kapsamlı temsil ve faaliyetlerde verimlilik esasları çerçevesinde **katılımda aksaklık gösteren Grup üyeleri yerine yeni üyelerin alınması** gerekmektedir.

DİF şemsiyesi altında yürütülen faaliyetler; yönetimler ile geniş halk kitleleri arasında orta yolu bulan, **otoriteler ile ters düşmeyen sağduyulu bir yöntem** izlemelidir. Temel amaç dünyadaki yeni eğilimler konusunda derinlikli değerlendirmelerde bulunmak ve İslam ülkelerinin geleceğine dair ortak bir söylem, vizyon ve yol haritası oluşturmaktır.

İslam dünyası için vizyon, sadakat, fedakarlık ve coşku gibi unsurları barındıran bir **makro stratejiye** ihtiyaç bulunmaktadır.

Yerel, ulusal ve küresel düzeyde **güçlü kurumlarla kurumsallaşma** ihtiyacı açıktır. İslam ülkelerinin **kurumsal kapasiteleri oldukça zayıftır** ve bu nedenle temel meselelerin çözümünde ortak adımlar atılması ve stratejiler geliştirilmesi son derece güç olmaktadır.

Bu ortamda **İİT'nin öncü bir platform işlevi görmesine** olan ihtiyaç had safhadadır. Buna rağmen İİT beklentiler konusunda özeleştiriyeye açıktır. Aidat ödeyen ülke sayısının gittikçe azalması ve kurumun aidat alacaklarının 160 milyon doları aşması, bu durumda etkilidir. İİT bünyesindeki alt kurumların, verimliliği zayıf ve işlevi sınırlı bürokratik yapılara dönüşme riski engellenmelidir.

Türkiye'nin inisiyatifi ile kurulan **ECO için de İİT benzeri sorunlar söz konusudur**. İİT ve ECO'nun mevcut kurumsal verimliliğinin artırılması ve her iki kurumun da üyelerinin entegrasyon ihtiyaçlarına cevap verecek bir dinamizme kavuşturulması gerekmektedir. İslam ülkelerinin yeni meydan okumaları ortaklaşa göğüslemelerini sağlayacak ve bütünleşmelerini kolaylaştıracak kurumlara acil ihtiyaç olduğu belirtilmelidir. Güney ve Doğu Asya'da, teşkilat yapısı çok güçlü yeni kurumlar ortaya çıkmıştır ve bu kurumların üye ülke sayısı hızla genişlemektedir.

En kalabalık Müslüman nüfusa ev sahipliği yapan **Hindistan'ın İİT gözlemci üyeliği** ile ilgili yaklaşımların teşvik ve takip edilmesi, sürece katkı sağlanması gerekmektedir.

Müslümanlar arasında dayanışma ve işbirliği ortamının gelişmesi için Ulusal kimliklere saygılı **İslam Milleti bilincinin** geliştirilmesi; ilk, orta ve yüksek öğretim müfredatının buna göre düzenlenmesi gerekmektedir. Bunun yanında İslam dünyasında belirsizliklerin hafifletilmesi ve istikrarlı bir gelecek inşası kadar, iyilikte yarışma duygusunun geliştirilmesi için de gençliğin **vatansız duygularla** yetiştirilmesi önemlidir. Her iki amaca da hizmet etmek ve çeşitlilik içinde birliği sağlamak üzere, İslam ülkeleri arasında eğitim ve kültür alanlarında işbirliği imkanlarının geliştirilmesi, Müslüman topluluklar arasında güven duygusunun geliştirilmesi gerekmektedir.

DÜNYA İSLAM FORUMU

YETKİN KİŞİLER GRUBU 8. TOPLANTISI

SONUÇ RAPORU (TASLAK)

İslam dünyasında ortak kimlik bilincinin gelişmesinin önündeki en temel engel, **tanışma** eksikliğidir. Tanışma eksikliği güvensizlik ile sonuçlanmakta ve bu durum İslam dünyası fertleri ve toplumları arasındaki etkileşimi sınırlandırmaktadır. Dahası, hâlihazırda İslam dünyasındaki bireylerin ve toplumların birbirleri ile tanışmaları büyük ölçüde Batı kontrolündeki medya üzerinden gerçekleşmektedir. Geleneksel medya araçlarının gittikçe etkisiz hâle geldiği ve sosyal medya araçları üzerinden beklenti ve algı yönetimi faaliyetlerinin yoğunlaştığı göz önüne alındığında İslam ülkelerinde karar alıcıların bu konuda acil önlem almaları gerektiği anlaşılmaktadır. Tanışma ve güven eksikliğinin giderilmesi için manevi, kültürel, ticari, turistik, akademik ve insani faaliyetlerin eş güdüm içerisinde yürütülmesi gerekmektedir.

Günümüzde büyük güçler **Soğuk Savaş sonrası** ile ilgili belirsizlikleri ve **2008 ekonomik krizinin** getirdiği riskleri yönetme adına ciddi ve kalıcı adımlar atmaktadır. Ne var ki, politikalarını ve stratejilerini bu yeni duruma reel politik anlamda uyarlayabilen ve bu noktada **işbirliği ve bütünleşme zaruretini kavrayabilen bir İslam ülkesinin varlığından söz etmek zordur**. Çünkü bütün İslam ülkeleri kendi acil öncelikleri ile yoğun bir şekilde meşguldürler ve kısa vadeli çıkarları ile uzun vadeli stratejik hedefleri arasında bağdaştırılması imkansız çelişkiler yaşamaktadırlar.

Bölgemizdeki **iki büyük savaş**, ilgili tüm ülkeler için ciddi risk kaynağı hâline gelmiştir. Yemen konusu gittikçe içinden çıkılmaz bir hâl almaktadır. Krizin bu noktaya gelmesinde İran'ın müdahaleleri kadar Suudi Arabistan'ın irrasyonel politikalarının da etkisi büyüktür. Yemen sorunu Suudi Arabistan'ın bütün enerjisini tüketmektedir. Aynı şekilde Suriye sorunu da Türkiye için büyük bir çıkmaz oluşturmuş durumdadır.

ABD'nin **Suriye'de** rejime karşı düzenlediği operasyon; Türkiye, Rusya ve İran tarafından uzun süredir yürütülen ortak çaba sonucu alınan mesafenin zayıflamasına neden olmuştur. Suriye'de krizin derinleşmesi, sorunların hızla Suudi Arabistan ve Ürdün gibi güneydeki ülkelere dağılması anlamına gelecektir.

08 Nisan 2017, Hartum